

Davant de la mort

Dolors Miquel
El guant de plàstic rosa
Edicions 62, Barcelona, 2016
72 pàgs.

La línia divisòria entre experiència personal i literatura és fràgil i, sovint, intangible. Com destriar del dolor o de la passió allò que hauria d'ésser simbòlic, generalitzar-se i contenir allò altre que ens increpa des del centre? Tanmateix, no podem fugir de certs cercles i petjades i llavors és quan l'escriptura permet l'expulsió d'allò que ens increpa i interroga. La paraula pot ser neteja: reté en si la màcula i en mirar-ho des de fora podem allunyar-nos del seu pes.

El guant de plàstic rosa proposa una catarsi de la por de la mort, córrer cap a la mort sense la por que ens fa tractar d'impedir-ho. No es defuig mirar-la a la cara i fer-la vibrar. Des de la imatge inicial de la ruptura i del naixement com a part de la mort, i la injecció en l'única dialèctica de la condició biològica —mort i vida—, es passa a la crua imatge de l'home podrint-se a l'aigüera, *leitmotiv* del llibre. Dolors Miquel ens planta enmig de l'al·legoria que ens ha d'exposar la podridura sense maquillatge: la brutícia assola i deixa petjades que costen d'esborrar. Violant tabús, l'autora desfulla les imatges de la mort amb cruesa, amb voluntat de destruir i deslliurar-se del passat —«Passa la vida menjant morts per arribar a ser un mort» (pàg. 35); «Els morts cal lligar-los als seus llits» (pàg. 44).

L'acostament a la mort i a tot el seu camp semàntic i calidoscòpic és sense mesures de seguretat: fer neteja, prendre consciència del valor de la vida, del tancament de certes portes que s'obrien al dolor. Tanmateix, l'asèpsia no és gratuïta: per expulsar-nos els morts hem de fregar amb ànsia. Per tal de no deixar rastre ens hem de fondre amb l'holocaust que tenim a la vora. Imatges prenyades d'escatologia —que recorden *Els cants de Maldoror*—, ventre,

budells, lascívia i desig sexual han de contenir eixa mort que, per tal d'expulsar-la, s'ha de fer pròpia —«La mort m'ha entrat dins la veu i no me la goso treure» (pàg. 18); «Sento per ell una lascívia sobtada que em puja des de la vagina fins al coll i em travessa els pulmons com una ferida» (pàg. 25). La mort s'afronta des de múltiples perspectives que són complementàries: el soterrar, les ploraneres —i ací trobem un paral·lelisme amb Sylvia Plath. Si bé Plath construïa un diàleg al voltant de la maternitat entre tres dones a la sala d'espera del metge, Dolors Miquel, contràriament, ho fa al voltant de la vetla—, l'animal, el salvatgisme, la decadència, la misèria i, sobretot, l'asèpsia, les tasques de neteja i la necessitat de desinfecció.

El curs del llibre, d'una estructura impecable i amb predominança de la prosa poètica, ens va dirigint cap a una reflexió quan s'ha esgotat la possibilitat dialèctica. Apareixen nombroses referències al moviment i als espais infranquejables —«De fet no es pot tornar enlloc. Sempre s'hi arriba per primera vegada. Contínuament només s'hi arriba» (pàg. 50)—, a la memòria, la vida com a abstracció de la mort —«El secret és la vida, no la mort» (pàg. 64)—, l'eternitat i l'amor destralejat, així com als límits de l'escriptura: on i com arribem, de què ens salva escriure o com ens posa en relació amb el món —«Escriure és fracassar» (pàg. 64). Aquesta deriva metaliterària a què necessàriament cau la poesia per pròpia naturalesa, la trobem en l'últim poema a mode d'epíleg, *Genealogia del guant*, on apareix descrit el procés vital i creatiu que ha acabat originant el llibre.

La dificultat d'apropar-se a la mort i d'esprémer el que se'n pot dir és que s'arriba a una mena de parèntesi insalvable on escriure i morir acaben confonent-se. S'ha de saber fer: la mort és un dels majors reptes de l'escriptura quan apareixen qüestions antropològiques. Dolors Miquel ho arrodoneix amb un llibre punyent i tamisat que amalgama lírica i podridura. Al capdavant, escriure és la manera de copsar realitats apreses a colp d'escarpre i silencis tensats, i la poesia ha de poder arribar a palpar impossibles perquè aquesta és la discussió eterna del poeta: el que es pot dir, el que s'intenta dir.

Àngels Moreno